

שאלון פיתרון בעיות (גננות)

פרצקר דרורה, 1991

הידע בו משתמשים מורים לפתרון בעיות הוראה וחינוך

דרורה פרצקר

עבודת גמר המרגשת כמילוי חלק מהדרישות

לקבלת תואר מוסמך

אוניברסיטת חיפה

בית הספר לחינוך

החוג לחינוך

יולי 1991

נספח מס' 2 שאלון לגננות

גננת יקרה,

במסגרת הנסיונית הרבים הנעשים לקידום ההוראה, מבקשים אנו ללמוד על הדרכים בהן נוקטות גננות בפתרון בעירת חינוך והוראה. נודה לך אם תראילי לשתף עמנו פעולה בנסיונות אלה ולמלא שאלון זה

השאלון הוא אנונימי

אין לשאלות תשובות נכונות או בלתי נכונות, לכן את מתבקשת לענות על-פי דעתך האישית אנא מלאי בקפדנות אחר ההוראות.

אנו מודים לך על שיתוף הפעולה!

המרכז למנהל ולהערכה בחינוך
בית- הספר לחינוך אינובירסטית חיפה

לאחר שמלאת את השאלון הואילו בטובך להחזירו
לפי הכותבת הבאה :

דרורה פריצקר

מרגלית 54

חיפה \ 34464

אנא מלאי את השאלון ללא דיחוי.

תודה!

פתרון בעיות חינוך והוראה

שאלון

גננת יקרה,

לפניך שמונה מצבים בהם בתקלות גננות בעבודתך. לאחר כל מצב מבאות מספר שאלות. אנא עייני במצבים אלה והתייחסי לשאלות, כמבוקש.

מצב א'

הנך מתבקשת ללמד נושא מסויים על פי תוכנית הלימודים, יחד עם זאת אתה יודעת שתוכן הנושא אינו מעניין את התלמידים בכיתתך. באיזו משתי ההחלטות הבאות תנקוטי? סמני עיגול מסביב ל-א' או ל-ב' בהתאם לבחירתך.

א. אלמד את הנושא שבתוכנית הלימודים. ב. אלמד נושא אחר לפי העניין של התלמידים

לפניך רשימה של מקורות סוגי ידע אחדים. צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות סוגי הידע הללו, כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל. התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים.

בכלל לא	במידה מועטה	במידה מסוימת	במידה רבה	במידה רבה מאוד	
1	2	3	4	5	1. תיאורת חינוכית שלמדת
1	2	3	4	5	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
1	2	3	4	5	3. ניסיון אישי קודם שלך
1	2	3	4	5	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
1	2	3	4	5	5. הרצאות ששמעת

לאחר שציינת באיזו מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל, צייני על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפי עיגול את המספר שמימין למקור עליו הסתמכת ביותר. (הקפי מקור אחד מתוך השישה).

לפניך שתי דרכים להוראת הנושא. ציין/י באיזו מידה נראית לך כל אחתמן הדרכים הללו מתאימה להוראתו. סמן/י עיגול מסביב למספר המתאים.

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. דרך שיטתית ומובנית
5	4	3	2	1	ב. דרך של שיעור פתוח, הבנוי על נושאים ובעיות שעולים במהלכו

מצב ב'

תוכנית הלימודים מציעה לך בחירה בין כמו כמה נושאים. כל הנושאים חשובים בעיניך באותה מידה, אבל אתה יודעת שיש באחד הנושאים כדי לפתח חשיבה בעיקר. ובשני יש כדי לחנך לערכים בעיקר, באיזה נושא תבחר? סמן עיגול מסביב ל – א' או ל- ב' התאם לבחירתך.

א. אבחר בנושא. שיש בו כדי לפתח חשיבה בעיקר.

 ב. אבחר בנושא, שיש בו כדי לחנך לערכים.

לפניך רשימה של מקורות סוגי ידע אחדים. צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות סוגי הידע הללו, כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל. התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים.

בכלל לא	במידה מועטה	במידה מסוימת	במידה רבה	במידה רבה מאוד	
1	2	3	4	5	1. תיאורת חינוכית שלמדת
1	2	3	4	5	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
1	2	3	4	5	3. ניסיון אישי קודם שלך
1	2	3	4	5	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
1	2	3	4	5	5. הרצאות ששמעת

לאחר שציינת באיזו מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , ציין/י על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפּי בעיגול את המספר שמימין למקור עליו הסתמכת ביותר. (הקפּי מקור אחד מתוך השישה) ..

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. דרך שיטתית ומובנית
5	4	3	2	1	ב. דרך של שיעור פתוח, הבנוי על נושאים ובעיות שעולים במהלכו

מצב ג'

לפניך שתי דרכים להוראת נושא מתוך תוכנית הלימודים . אחת פרונטלית ושנייה עבודה בקבוצות. את יודעת שלא תוכלי לנקוט בשתי הדרכים כי הזמן העומד לרשותך מצומצם. באיזו דרך תנקטי ? סמני עיגול מסביב ל- א' או ל- ב' בתאם לבחירתך.

א. בדרך פרונטלית ב. בדרך של עבודה בקבוצות

לפניך רשימה של מקורות סוגי ידע אחדים . צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות סוגי הידע הללו , כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל . התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים.

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	1. תיאורת חינוכית שלמדת
5	4	3	2	1	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
5	4	3	2	1	3. ניסיון אישי קודם שלך
5	4	3	2	1	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
5	4	3	2	1	5. הרצאות ששמעת

לאחר שציננת באיזו מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , ציין/י על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפּי בעיגול את המספר שמימין למקור עליו הסתמכת ביותר. (הקפּי מקור אחד מתוך השישה) .

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. דרך שיטתית ומובנית
5	4	3	2	1	ב. דרך פתוחה זורמת וניתנת לשינויים

מצב ד'

בישיבת גננות עלתה לדיון השאלה של הערכת הישגים . ובשלותו של הילד לבייה"ס. גננות אחדות גרסו , שיש להעריך את הישגיהם הלימודיים של הילדים לפי רמתם האישית , ואילו אחרים חשבו שיש להעריך את הישגים הלימודיים לפי רמתם של התלמידים יחסית לרמת הכיתה . כיצד היית נוהגת אתה סמני עיגול מסביב ל- א' או ל- ב' בהתאם לבחירתך .

א . יש להעריך את הישגי התלמידים לפי רמתם האישית .
ב . יש להעריך את הישגי התלמידים לפי רמתם יחסית לרמת הכיתה

לפניך רשימה של מקורות\ סוגי ידע אחדים . צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות\ סוגי הידע הללו , כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל . התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	1. תיאורת חינוכית שלמדת
5	4	3	2	1	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
5	4	3	2	1	3. ניסיון אישי קודם שלך
5	4	3	2	1	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
5	4	3	2	1	5. הרצאות ששמעת
5	4	3	2	1	6. ההדגשים הניתנים בבית הספר

לאחר שציינת באיזור מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , ציין על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפי בעיגול את המספר שמימין למקור עליו הסתמכת ביותר. (הקפי מקור אחד מתוך השישה).

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסוימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. הקירטיונים של הערכת הישגים הינם קבועים ומוחלטים
5	4	3	2	1	ב. הקירטיונים של הערכת הישגים לימודיים הינם גמישים וניתנים לשינוי.

מצב ה'

שתי גננות שהתכוננו לקראת החגיגה השכתית בגן שלהן , היו חלוקות

 בדיעותיהן בנושא חלוקת התפקידים בין הילדים . שרה גרסה , שהחגיגה

 צריכה להיות מלוטשת , לכן טבעי הדבר , שילדים המיטיבים לקרוא ולשתק

 יקבלו בה תפקידים חשובים יותר . חנה טענה שיש לחלק את התפקידים בין

 הילדים עד כמה שאפשר באופן שווה , גם אם זה יהיה על חשבון ה "תוצר"

 המגומר . באיזה אפשרות תבחרי אתה ? סמני עיגול מסביב ל- א' או ל- ב'

 בהתאם לבחירתך.

א. אתן תפקידים חשובים יותר ב. אחלק את התפקידים בין התלמידים עד

 לתלמידים כמה שאפשר באופן

 המיטיבים לקרא ו לשתק שווה .

לפניך רשימה של מקורות סוגי ידע אחדים . צייני נא, באיזו מידה הסתמכת

על כל אחד ממקורות סוגי הידע הללו , כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל .

 התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	1. תיאורת חינוכית שלמדת
5	4	3	2	1	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
5	4	3	2	1	3. ניסיון אישי קודם שלך
5	4	3	2	1	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
5	4	3	2	1	5. הרצאות ששמעת
5	4	3	2	1	6. ההדגשים הניתנים בבית הספר

לאחר שציינת באיזור מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , צייני על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפי בעיגול את המספר שמימין למקור עליו הסתמכת ביותר. (הקפי מקור אחד מתוך השישה).

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. דרך שיטתית ומובנית
5	4	3	2	1	ב. דרך פתוחה על-פי הרעיונות שיעלו במהלך החזרות לחגיגה

מצב ו'

בדיון שעלה בענייני משמעת הועלתה הבעייה של הילדים המרבים לאחר לגן יוספה טענה, שיש להתיר למאחרים את הכניסה לגן, אך יש להעיר להם האיחור ואילו רוח טענה, שיש להתיר להם להיכנס ללא כל הערה. באיזור משתי הגישות תנקטי? סמני עיגול מסביב ל- א' או ל- ב' בהתאם לבחירתך.

לפניך רשימה של מקורות סוגי ידע אחדים. צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות סוגי הידע הללו, כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל. התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים

- א. אסור את כניסתם של המאחרים לשיעור אליו אחרו.

 ב. אתיר להם להיכנס.

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	1. תיאורת חינוכית שלמדת
5	4	3	2	1	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
5	4	3	2	1	3. ניסיון אישי קודם שלך
5	4	3	2	1	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
5	4	3	2	1	5. הרצאות ששמעת
5	4	3	2	1	6. ההדגשים הניתנים בבית הספר

לאחר שצינת באיזור מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , צייני על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפי בעיגול את המספר שמימין למקור עלין הסתמכת ביותר. (הקפי מקור אחד מתוך השישה)

לפניך שתי דרכי התייחסות אפשריות להוראת נושא לימודי . צייני באיזו מידה נראית לך כל אחת מן הדרכים מתאימה להוראת נושא לימודים . סמני עיגול מסביב למספר המתאים .

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. דרך אחידות וחד משמעית
5	4	3	2	1	ב. בגמישות ובהתאם לכל מקרה ומקרה

מצב ז'

באספת גננות הסכימו הגננות שחלה התרופפות במשמעת . ילדים אינם ממלאים אתר תקנות הגן וגוררים בכך ילדים אחרים . היו גננות שסברו שיש להגדיר ולהבהיר את מערכת הכללים והתקנות בנושא הענישה . אחרות טענו שאין קשר להתרופפות המשמעת עם הגדרת הכללים ו הבהרתם בלבד . באיזו משתי ההחלטות תנקטי ? את סמניי עיגול מסביב ל- א' או ל- ב' בהתאם לבחירתך.

א. אגדיר את חוקי הענישה ואבהירם. ב. אחשוב על דרכים נוספות לטיפול בבעיה

לפניך רשימה של מקורות סוגי ידע אחדים . צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות סוגי הידע הללו , כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל . התייחסי לכל פריט בנפרד ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	1. תיאורת חינוכית שלמדת
5	4	3	2	1	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
5	4	3	2	1	3. ניסיון אישי קודם שלך
5	4	3	2	1	4. רעיון ספונטני שעלה בדעתך
5	4	3	2	1	5. הרצאות ששמעת
5	4	3	2	1	6. ההדגשים הניתנים בבית הספר

לאחר שציננת באיזור מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , צייני על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפי בעיגול את המספר שמימין למקור עלין הסתמכת ביותר. (הקפי מקור אחד מתוך השישה).

לפניך שתי דרכי התייחסות אפשריות להוראת נושא לימודי . צייני באיזו מידה נראית לך כל אחת מן הדרכים מתאימה להוראת נושא לימודים . סמני עיגול מסביב למספר המתאים .

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. בדרך אחידה וחד משמעית
5	4	3	2	1	ב. בדרכים שונות ומגוונות

מצב ח'

בדיון שעלה בשאלת אופי חגיגות ימי ההולדת בגן הילדים, נשמעו שתי דעות. לפי דעה אחת צריך הארוע להיות מעוגן בדרישות הגן ובמטרותיו החינוכיות. לפי דעה שנייה צריך הארוע להיות מעוגן בעניין של הילדים ו בצורכיהם . באיזו משתי הדעות את מצדדת יותר? סמני עיגול מסביב ל- א' או ו ל- ב' בהתאם לבחירתך.

א. הארוע צריך להיות מעוגן במטרת החינוכיות של ביה"ס
 ב. הארוע צריך להיות מעוגן אך ורק בעניין של התלמידים

לפניך רשימה של מקורות\ סוגי ידע אחדים . צייני נא, באיזו מידה הסתמכת על כל אחד ממקורות\ סוגי הידע הללו , כשבחרת באחת מן ההחלטות הנ"ל .
התייחסי לכל פריט **בנפרד** ע"י סימון עיגול מסביב למספר המתאים

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	1. תיאורת חינוכית שלמדת
5	4	3	2	1	2. עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ
5	4	3	2	1	3. ניסיון אישי קודם שלך
5	4	3	2	1	4. ריון ספונטני שעלה בדעתך
5	4	3	2	1	5. הרצאות ששמעת
5	4	3	2	1	6. ההדגשים הניתנים בבית הספר

לאחר שציננת באיזור מידה הסתמכת על כל אחד מסוגי הידע דלעיל , צייני על איזה מהם הסתמכת ביותר. הקפי בעיגול את המספר שמימין למקור עלין הסתמכת ביותר. (הקפי מקור אחד מתוך השישה).

. לפניך שתי דרכי התייחסות אפשריות להוראת נושא לימודי . צייני באיזו מידה נראית לך כל אחת מן הדרכים מתאימה להוראת נושא לימודים . סמני עיגול מסביב למספר המתאים .

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה מסויימת	במידה מועטה	בכלל לא	
5	4	3	2	1	א. בדרך אחידה על פי המטרות החינוכית של בית הספר
5	4	3	2	1	ב. באופן גמיש ומשתנה על פי העניין התלמידים וברוח הזמן

ב. המשתנים

- (1) גיל הלימודים- 1. גן ילדים 2. בית ספר יסודי 3. חטיבת ביניים
4. חטיבה עליונה
- (2) ותק בהוראה – 1. 1-3 שנות ותק 2. 4-7 שנות ותק 3. 8-14 שנות ותק
4. 15-20 שנות ותק 5. 21 שנות ותק ומעלה
- (3) השכלה - 1. סמינר 2. אקדמאית
- (4) דפוס הידע – 1. ידע עיוני 2. ידע אישי 3. ידע של נורמות
- (5) תחום – (א) הוראה (ב) חינוך
- (6) סגנון הוראה – (א) סגור (ב) פתוח

ג. כלים

1. שאלון למורים (נספח מס' 1)
חובה שאלון ארועים שנבנה במיוחד לצורך מחקר זה- השאלון בודק דפוסי ידע וסגנונית הוראה (= סגנונית התייחסות). מטרת השאלון היתה לברר מהם דפוסי הידע שמשתמשים בהם מורים לצורך פתרון בעיות הוראה וחינוך, ואיזה סגנון התייחסות (סגור\ פתוח) הם מעדפים.

לשאלון שני חלקים :

חלק א' – נתוני רקע של אוכלוסיית המחקר

חלק ב' – ארועים

בחלק זה 8 ארועים. כל ארוע מיצג בעיה מתחום ההוראה או מתחום החינוך, על פי החלוקה הבאה : 4 אירועים מתחום ההוראה ו- 4 ארועים מתחום החינוך.

התרשים הבא מתאר את חלוקת תוכני האירועים בשאלון.

תרשים מס' 9 תוכני הארועים בשאלון המחקר

תחום חינוך	תחום הוראה
חברתי (2)	תוכנית לימודים (2)
משמעת (3)	דוכי הוראה (1)
	הערכת הישגים (1)
(4)	סה"כ ארועים (4)

הנבדק נתבקש להתייחס לארוע מארבע נקודות ראות:

להלן 4 נוקדות הראות :

1. נקיטת החלטה

בצד כל ארוע ניתנו שתי הצעות שונות אפשריות כפיתרון. הנבדק נתבקש לבחור אחת מהן.

להצעות פיתרון אלה לא נתייחס בניתוח התוצאות כי הן מתייחסות לתוכן ההחלטה ולא לאופן ההתייחסות אליה. תוכני ההחלטות אינם מעניינה של עבודה זו, אבל באמצעותם ביקשנו להתחקות אחר דפוסי הידע המנחים את ההחלטה.

2. התייחסות לדפוסי ידע

הנבדק נתבקש לציין באיזו מידה הסתמך על כל אחד מפריטי הידע המוצעים.

הנבדק נתבקש לתת ציון בסולם של 1-5 (מ"בכלל לא" עד "במידה רבה מאוד") לכל אחד מששת הפריטים.

פריטי הידע סוגו על ידינו ל- 3 דפוסי ידע על – פי החלוקה המוצגת בתרשים הבא.

סיווג הפריטים לדפוסי הידע

תרשים מס' 10

תאוריות חינוכיות שלמדת הרצאות ששמעת	ידע עיוני
ניסיון אישי קודם שלך רעיון ספונטני שעלה בדעתך	ידע אישי
עקרונות שלפיהם פועלים מורים בד"כ ההדגשים הניתנים בבית הספר	ידע של נורמות

בבסיס מיון זה הצענו שלוש קטגוריות, שניתן להתייחס אליהן כאל דפוסים שונים של ידע: דפוס עיוני, דפוס אישי ודפוס של נורמות. דפוסי ידע אלה שאולים מן הספרות המקצועיות ואליהם התייחסנו בפרק "מושגי המחקר בזיקה לרקע העיוני" (עמ' 64).

את ייתאוריות חינוכיות שלמדת" ו " הרצאות ששמעת" איחדנו תחת הכותרת: "עיוני". את "ניסיון אישי קודם שלך" ו " רעיון ספונטני שעלה בדעתך" איחדנו תחת הכותרת: "אישי" (ידע נסיוני בעל אוריינטציה אישית). לא עשינו את ההבחנה הקיימת אצל אלבז בין אוריינטציה אישית לבין ניסיונית. מתוך מחשבה, שבכל ניסיון של הפרט קיים אלמנט אישי, המערב את התנסותו הוא ולא התנסות האחר.

"עוקרונות, שלפיהם פועלים מורים" ו- "ההדגשים הניתנים בית הספר" אוחדו לקטגוריית "ידע של נורמות".

3. ציון דופס הידע

בנוסף להתייחסות שנתבקשה בסולם המירווחי הופנתה גם שאלה מסוג "ברירה כפויה", בה נתבקש הנבדק להצביע על פריט הידע שעליו הסתמך ביותר בקבלו את ההחלטה, זאת, כדי להביא אותו לכלל החלטה ממוקדת יותר.

4. התייחסות לסגנונות הוראה

הבחנו בין שני סגנונות הוראה (סגנונות התייחסות). אחד "סגורה" ושני "פתוח", זאת במקביל למודל הריציונאל הטכני ולהתהליך הזרימה של החשיבה תוך כדי פעולה. הנבדק נתבקש לתת ציון בסולם הנע מ-5-1. (מ"בכלל לא" עד "במידה רבה מאוד") לכל אחד משני הסגנונות המוצעים.

בדיקת השאלון

השאלון עבר שורה של בדיקות. שופטים (מורים – סטודנטים ל M.A שלמדו את הנושא), אישרו את הרלוונטיות של מימדי הניתוח ושל הקטגוריות שהוצעו לשאלות המחקר ולמטרתו.

פריטי הידע המוצעים סווגו ע"י השופטים לידע עיוני, אישי ולידע של נודמות. והיתה תמימות דעים בקשר לסיווג הנ"ל. כמו כן היתה הסכמה לגבי הייצוג של סגנונות ההוראה המוצעים. סגנונות אלה ייצגו על פי דעת השופטים סגנון התייחסות פתוח וסגנון התייחסות סגור.

לבדיקת מהימנות בתוך תחומי ההואה והחינוך, השתמשנו בנוסתת ALPHA של קרונברך. בכל אחד מדפוסי הידע ובכל אחד מהתחומים נערך חישוב מדד אלפא של קרונברך לגבי שמונה הפריטים המייצגים את דפוס הידע המסויים בתחום (2 פריטים X 4 אירועים). נתקבלו התוצאות הבאות:

לוח 1 : מקדמי אלפא לבדיקת מהימנות קטגוריות הידע

קטגוריות הידע	ALPHA של קרונברך בתחום החינוך	ALPHA של קרונברך בתחום ההוראה
ידע עיוני	.86	.77
ידע אישי	.81	.75
ידע של נורמות	.80	.78

כמו כן, נעשה ניתוח גורמים של כלל תשובות הנבדקים לשאלת ההתייחסות לדפוסי הידע (התייחסות מס' 2). ניתוח הגורמים אישר את סיווג האירועים לתחום החינוך וההוראה (ראה נספחים מב' 3, 4, 5).

2. שאלון לגננות (נספח מס' 2)

שאלון זה תאם ביסודו לשאלון המורים. נעזרנו בגננת מפקחת שעיינה באירועים שהוצעו ובדקה התאמתם לסיטואציות בגן ילדים. הארועים אושרו על ידיה כאירועים היכולים להתרחש גם בגן הילדים, פה ושם הוצעו שיוניים קלים בניסוח.

ד. אוכלוסיית המחקר

במחקר השתתפו 199 גננות ומורים משישה מקומות יישוב בארץ: נצרת, מגדל העמק, עכו, עפולה, חצור הגלילית, וחיפה. מתוכם 36 גננות, 59 מורים מבתי ספר יסודיים, 46 מורים מחטיבת ביניים, 58 מורים מחטיבה עליונה.

ברצוננו להעיר שקבוצת המורים מחטיבת הביניים כוללת מורים אחדים העובדים גם בחטיבה העליונה. מאחר ורב שעות עבודתם של האחרונים היה בחטיבת הביניים ולא בחטיבה העליונה, איחדנו קבוצה זו עם המורים העובדים בחטיבת ביניים.

אוכלוסיית המחקר מתפלגת לקבוצות על פי משתני הרקע ועל בסיס שאלות המחקר באופן הבא :

1) 4 קבוצות על פי משתנה רמת גיל הלומדים, שהן :

1. גן ילדים 2. בי"ס יסודי 3. חט"ב 4. חט"ע

2) 2 קבוצות על פי משתנה רמת ההשכלה, שהן :

1. השכלה סמינרית 2. השכלא אקדמאית

3) 5 קבוצות על פי הוותק של המורה, שהן :

1. 1-3 שנים 2. 4-7 שנים 3. 8-14 שנים 4. 15-20 שנים 5. 21 שנים ומעלה

להלן לוחות התפלגות כל האוכלוסייה על פי משתני הרקע.

ההשכלה הסמינרית בגן הילדים ובבי"ס יסודי. למעלה מ- 87% של הנבדקים בכל אחת משתי רמות הגיל הנ"ל היו בעלי השכלה סמינרית. אחוז גבוה יחסית של בעלי ההשכלה האקדמית בחט"ב ובחט"ע. למעלה מ- 70% של הנבדקים בחט"ב ו בחט"ע הינם בעלי השכלה אקדמית.

לוח מס' 3 : התפלגות האוכלוסייה לפי ותק ורמת גיל הלומדים

סה"כ	21>	15-20	8-14	4-7	1-3		ותק
					%	גיל לימודים	
17.8	34.3	20.0	40.0	5.7		%	גן ילדים
35	12	7	14	2		מ	
29.4	32.8	17.2	15.5	22.4	12.1	%	בי"ס יסודי
58	19	10	9	13	7	מ	
23.4	21.7	15.2	30.4	15.2	17.4	%	חט"ב
46	10	7	14	7	8	מ	
29.4	19.0	13.8	37.9	22.4	6.9	%	חטי"ע
58	11	8	22	13	4	מ	
100	26.4	16.2	29.9	17.8	9.6	%	סה"כ
197	52	32	59	35	19	מ	

לוח 4 : התפלגות האוכלוסייה לפי ותק והשכלה

סה"כ	21>	15-20	8-14	4-7	1-3	ותק	
						השכ	-----
58.6	24.8	16.5	30.3	17.4	11.0	%	סמינר
109	27	18	33	19	12	מ	
41.4	26.0	16.9	32.5	18.2	6.5	%	אקדמית
77	20	13	25	14	5	מ	
100.0	25.3	16.7	31.2	17.7	9.1	%	סה"כ
186	47	31	58	33	17	מ	

ה. איסוף הניתונים

הניתונים נאספו בחודשים מרץ אפריל 1989, (שנת הלימודים). הגנות והמורים מילאו את השאלונים בזמנם הפנוי. דף הנחיות מסביר היה צמוד לכל שאלון.